

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **CZECH PRECISION FORGE a. s.**, IČ: 26700239, se sídlem Tylova 1/57, Plzeň, zastoupena Mgr. Janem Lego, Ph.D., advokátem PRIME LEGAL advokátní kancelář s. r. o. se sídlem Lochotínská 18, Plzeň, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2012, č. j. 1806/1.30/12/14.3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 3. 2015, č. j. 30 A 35/2014 - 75,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí krajského soudu

[1] Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) zamítl rozhodnutím ze dne 30. 3. 2015, č. j. 30 A 35/2014 - 75, žalobu, jíž žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2012, č. j. 1806/1.30/12/14.3, o zamítnutí odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Plzeňský a Karlovarský kraj (dále jen „oblastní inspektorát“) ze dne 19. 3. 2012, č. j. 2270/6.30/12/14.3. Rozhodnutím oblastního inspektorátu byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“), porušením ustanovení § 102 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „zákoník práce“), správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce porušením § 105 odst. 5 zákoníku práce a správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce porušením § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 309/2006 Sb.“), a porušením

§ 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí (dále jen „nařízení vlády č. 378/2001 Sb.“).

[2] Žaloba se týkala otázky nicotnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nedodržení zákonem stanovené formy, zániku odpovědnosti za správní delikty z důvodu uplynutí lhůty, nemožnosti seznámit se s podklady k rozhodnutí a vyjádřit se k nim a především otázky naplnění skutkové podstaty všech tří výše uvedených správních deliktů.

[3] Krajský soud dospěl k názoru, že doručení rozhodnutí formou dvou samostatných souborů nelze podřadit pod takové vady rozhodnutí, jež způsobují, že je na rozhodnutí nutné hledět tak, jako by nebylo vydáno. Nesprávná forma doručení rozhodnutí zde dne 16. 7. 2012 byla zhojena dne 10. 10. 2012 novým doručením rozhodnutí jako celku, a k tomuto datu je třeba počítat běh prekluzivní lhůty rozhodné pro zánik odpovědnosti za spáchání přestupku. Ke smrtelnému úrazu na pracovišti žalobkyně došlo dne 23. 7. 2011 a řízení o správním deliktu bylo zahájeno doručením příkazu ze dne 3. 1. 2012. Dodržena tedy byla jednoletá lhůta od zahájení řízení o správním deliktu a současně i tříletá lhůta od spáchání správního deliktu. K zániku odpovědnosti tedy nedošlo.

[4] Dále krajský soud naznal, že účelem § 36 odst. 3 správního řádu je umožnit účastníkovi řízení seznámit se se všemi podklady, jež budou v budoucnu použity pro vydání rozhodnutí ve věci, umožnit účastníkovi se k těmto podkladům vyjádřit a v reakci na ně předkládat své vlastní důkazy. Dle krajského soudu byl tento postup v řízení před správními orgány dodržen a právu účastníka řízení na spravedlivý proces bylo učiněno zadost.

[5] V otázce naplnění skutkových podstat výše uvedených správních deliktů se krajský soud plně ztotožnil se skutkovými zjištěními i právním hodnocením skutkového stavu správními orgány. Porušení § 102 odst. 3 zákoníku práce shledal krajský soud v neuvedení výslovného odkazu na riziko odlétajících částic poškozeného zařízení v organizační normě žalobkyně. Porušení § 105 odst. 3 zákoníku práce spatřuje krajský soud v nepřijetí účinných a rizikům adekvátních opatření schopných zamezit vzniku pracovních úrazů. S odkazem na pracovní úrazy vzniklé na pracovišti žalobkyně z totožné příčiny v minulosti odmítl krajský soud argument žalobkyně, že se v případě odlétnutí části zařízení jedná o *vis maior*. Porušení § 4 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb. a § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb. shledal krajský soud v nevytvoření opatření zabezpečujícího zaměstnance před ohrožením života a poškozením zdraví při práci, a to i přes přisvědčení argumentu žalobkyně o nemožnosti vybavení předmětného stroje ochranným zařízením.

II. Kasační stížnost stěžovatelky

[6] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla výše uvedený rozsudek krajského soudu kasační stížností podanou v zákonné lhůtě, a to z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Obecně vzato se domnívá, že krajský soud nesprávně posoudil dále specifikované právní otázky procesního postupu správních orgánů vůči ní stejně jako otázky hmotněprávní (naplnění zákonných znaků správních deliktů) a že v důsledku svých nesprávných úvah v rozporu se zákonem zamítl její žalobu namísto toho, aby žalobou napadené správní rozhodnutí jakož i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Stížní námítky lze rozdělit do následujících okruhů:

pokračování

II.1. Nicotnost rozhodnutí odvolacího správního orgánu

[8] Stěžovatelka má za to, že žalobou napadené rozhodnutí žalovaného (tj. odvolacího správního orgánu) je nicotné, jelikož jí bylo doručeno do datové schránky ve formě dvou dokumentů, které byly dvěma samostatnými přílohami datové zprávy, a nikoli jedním dokumentem (jednou celistvou písemností). První z obou dokumentů (obsahující text str. 1 – 6 rozhodnutí) nebyl opatřen ověřovací doložkou konverze dokumentu; tou byl opatřen toliko druhý dokument (obsahující text str. 7 – 10 rozhodnutí).

II.2. Nemožnost seznámit s podklady rozhodnutí správního orgánu prvního stupně

[9] Stěžovatelka má za to, že správní orgán prvního stupně jí nedal možnost seznámit se s podklady pro vydání prvostupňového rozhodnutí a že tímto orgánem ani nebyla o svém právu poučena. Poučení, kterého se stěžovatelce ohledně dokazování dostalo ve vyznění o pokračování správního řízení ze dne 16. 1. 2012, měla stěžovatelka toliko za obecné.

[10] Podle stěžovatelky doručení již bezvadné verze rozhodnutí dne 10. 10. 2012 nemohlo napravit předchozí pochybení a zejména nemohlo vést k ukončení správního řízení v jednoleté lhůtě od zahájení řízení a současně ve lhůtě tří let od spáchání deliktu. Míni totiž, že k faktickému zahájení řízení o správním deliktu došlo dne 25. 7. 2011, kdy u ní byla zahájena oblastním inspektorátem práce první z vícera kontrol (další byly ve dnech 25. 7., 26. 7., 31. 8., 7. 9. a 14. 9. 2011).

II.3. Delikt podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce

[11] Stěžovatelka je přesvědčena, že se nedopustila správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce. Ten spočívá v následujícím jednání: *Právnícká osoba se dopustí správního deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že nezajistí přijetí opatření potřebných k prevenci rizik, ačkoli k tomu má povinnost podle zvláštního právního předpisu.* Takovouto povinnost podle § 102 odst. 3 zákoníku práce (č. 262/2006 Sb.) přitom měla porušit tím, že nevyhledala a opomenula podstatné činitele a procesy prostředí a podmínek, nevyhodnotila tato rizika vznikající při práci na protiběžných bucharech a nezajistila přijetí opatření potřebných k prevenci těchto rizik.

[12] Výše uvedené jednání stěžovatelky mělo spočívat v tom, že ve své „Organizační normě“ v části „Analýza rizik“ pod bodem „Posouzení rizik jednotlivých prací a činností, které se ve společnosti provádějí“ v kolonce 9 („Tváření kovů za tepla – kování“) jako hlavní zdroj rizika uvedla „Vysoká teplota, odletující žhavé částice kovů, hluk, vibrace, manipulace materiálem, výpary maziv“, avšak neuvedla jako jeden z nejdůležitějších zdrojů rizika „odletující části poškozeného zařízení“. Stěžovatelka míni, že i když do organizační normy neuvedla výslovně i „odletující části zařízení“, nelze vidět rozumný rozdíl mezi odletujícími částicemi kovů a odletujícími kovovými částmi zařízení, neboť se *de facto* jedná vždy o odletující žhavý předmět, a zdroj rizika je tak v daném případě zcela totožný.

[13] Stěžovatelka podotýká, že vždy soustavně vyhledávala a vyhledává nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, včetně zjišťování jejich příčiny a zdrojů v souladu s § 102 odst. 3 zákoníku práce. Součástí spisového materiálu jsou i důkazy o tom, že vyhledala i tento konkrétní nebezpečný činitel (tzn. „odletující žhavé částice kovů“ správním

orgánem duplicitně označené jako „odletující části poškozeného zařízení“) a přijala řadu preventivních opatření. Mimoto má stěžovatelka za to, že se žalovaný nevypořádal s jejími námitkami, že s ohledem na specifickou povahu provozu stěžovatelky je potřeba v dané věci postupovat podle § 102 odst. 4 zákoníku práce, který pojednává o rizicích, jež jednoduše odstranit nelze. Stěžovatelka míní, že při provozu kovárny (těžkého hutního průmyslu) existují rizika, která nelze odstranit (např. nemožnost zabránění náhodnému vylétání kolíků z bucharu). Pokud stěžovatelka ví, ani nové buchary nedisponují ochrannými kryty, navíc ona provádí pravidelné a řádné údržby bucharů včetně generálních oprav.

[14] Stěžovatelka má za to, že nenaplnila skutkovou podstatu správního deliktu dle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce minimálně proto, že absentují jednání a protiprávnost jako pojmové znaky správního deliktu. Veškerá opatření k prevenci rizik vždy přijímala v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla v době přijímání opatření k prevenci rizik k dispozici. Nelze předjímat přijetí opatření ve vztahu k vystřelení žhavého kolíku z bucharu, což u stěžovatelky nenastalo od roku 1979, tedy více jak 30 let, a prokazatelně nastalo pouze ve dvou odlišných případech (viz svědecká výpověď Ing. M. a Ing. H.). Náhlé a nečekané vystřelení kovového kolíku má povahu vyšší moci. Stěžovatelka hrozbu vystřelení kolíku neopomněla, naopak možné riziko refleктоvala a činila ve vztahu k němu opatření. Textová nepřesnost v citované „Organizační normě“ na tom nemůže změnit ničeho.

II.4. Delikt podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce

[15] Stěžovatelka míní, že se nedopustila ani správního deliktu na úseku bezpečnosti práce podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce spočívajícího v nepřijetí *opatření proti opakování pracovních úrazů*. Její jednání mělo spočívat v tom, že po pracovním úrazu ev. č. 1/08 zaměstnance L. T. ze dne 2. 1. 2008 v přijatých opatřeních z větší části pouze prověřovala stávající stav zařízení a jí přijatá opatření nezabránila opakování podobného, ale smrtelného úrazu z identických příčin.

[16] Stěžovatelka namítá, že po prvním pracovním úrazu dne 2. 1. 2008, kdy došlo k vylétnutí vodícího kolíku z protiběžného bucharu Bêché 35, který zranil zaměstnance pana L. T., přijala celkem sedm různých opatření proti opakování pracovního úrazu:

- Vydala „Opatření po úrazu p. T. ze dne 2. 1. 2008 na BECHE“.
- U všech manipulátorů (celkem 4 stroje) došlo k nahrazení původního skleněného krytu řidiče novým typem bezpečnostního skla CONNEX. Vzhledem k tomu, že původní tenčí sklo náraz zadrželo a kolík pouze spadl na podlahu manipulátoru, bylo toto opatření považováno ze strany žalobce za zcela dostatečné z hlediska ochrany zdraví a života zaměstnanců obsluhujících manipulátory.
- Ve dnech 5. - 6. 1. 2008 byly přesměrovány průmyslové kamery, které byly původně určeny ke sledování vjezdů a vchodů do budovy a skladů, na kovářská pracoviště, a zavedena důsledná a stálá kontrola dodržování stanovených předpisů bezpečnosti práce i takto, tedy kamerovým systémem. I díky tomuto opatření bylo zjištěno a potvrzeno, že se situace s odletujícími částmi poškozeného zařízení po 2. 1. 2008 neopakovala a byly pouze zjišťovány „prasklé“ nebo „uražené“ kolíky v souladu s výkazy práce kovářské čety, nikoli tedy předměty odletující;
- Nařídila zaměstnancům (s platností od ledna 2008) zapisovat do výkazů práce veškeré poruchy stroje, manipulátorů a zápustky včetně kolíků, které se porušily.
- Kolíky začala umisťovat do horní poloviny zápustky v co největším počtu případů (tj. u všech zápustek, u kterých je to technicky možné), a to bez ohledu na vyšší finanční náročnost tohoto postupu, neboť zjistila, že takto (a nikoli v dolní polovině zápustky) umístěné kolíky mají vyšší výdrž.

pokračování

- Od roku 2008 na protiběžných bucharech Bêché nainstalovala měření počtu úderů, aby mohla kontrolovat kadenci úderů, tj. rychlost kování (rychlost opakování úderu). Bylo totiž zjištěno, že vysoká kadenca úderů, tj. krátká prodleva mezi jednotlivými údery má negativní vliv jak na stroj, tak na životnost vodičích kolíků, a z tohoto důvodu byla nařízena delší prodleva mezi jednotlivými údery.
- Již v roce 2008 oslovila současné výrobce protiběžných bucharů s dotazem na možnost dodatečného zakrytování bucharů, avšak s negativním výsledkem.

[17] Stěžovatelka nesouhlasí se žalovaným, že přijatá opatření nelze považovat za účinná, neboť nebyla objektivně schopna odstranit ani eliminovat riziko odlétnutí části poškozeného zařízení ani zajistit bezpečnost zaměstnanců pracujících na daném pracovišti. Poukazuje na to, že po zavedení uvedených opatření klesl počet ulomených/uražených kolíků o téměř 98 % (porovnání měsíců 1-3/2008 s rokem 2010), resp. o téměř 91% (porovnání měsíců 1-3/2008 s rokem 2011). Rovněž za celou dobu od úrazu ze dne 2. 1. 2008 až do 22. 7. 2011 nebyl hlášen jediný případ odletující části poškozeného zařízení. Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem žalovaného, že pracovnímu úrazu ze dne 23. 7. 2011 bylo možné zabránit či jej eliminovat co do následků, neboť okolnosti případu co do razance vymrštěného kolíku byly zcela odlišné než u úrazu dne 2. 1. 2008.

[18] Podle stěžovatelky žalovaný zaujal značně extenzivní výklad § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce (nepřijme opatření proti opakování pracovních úrazů) i § 105 odst. 5 zákoníku práce (zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů). Stěžovatelka má za to, že ve skutečnosti jí není vytýkáno, že nepřijala opatření proti opakování pracovních úrazů, nýbrž že přijatá opatření byla nedostatečná a neúčinná (bez ohledu na to, že ani tento závěr není podle jejího mínění správný s ohledem na pokles ulomených/uražených kolíků o téměř 98%). Z jazykového výkladu předmětných ustanovení podle stěžovatelky vyplývá, že opatření se pojí k opakování totožné nebo alespoň podobné situace, jejímž následkem je pracovní úraz, a dále též nepředstavují z hlediska teleologického objektivní odpovědnost zabránit jakémukoliv opakování pracovního úrazu, neboť jsou logicky limitovány informacemi a možnostmi žalobce coby zaměstnavatele při jejich předcházení. Stěžovatelka zdůrazňuje, že opatření k opakování pracovních úrazů přijímala v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla v době přijímání opatření proti opakování pracovních úrazů k dispozici. Podle ní nebylo možné predikovat situaci (razanci vylétnuvšího kolíku), která nastala dne 23. 7. 2011, a tedy ani neúčinnost přijatých opatření v této situaci, neboť do 23. 7. 2011 si nikdo nedovedl představit možnou razanci vylétnuvšího kolíku a její možné důsledky. Proto míní, že se výše uvedeného správného deliktu nedopustila.

II.5. Delikt podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce

[19] Stěžovatelka odmítá i spáchání správného deliktu na úseku bezpečnosti práce podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce, podle něhož *(p)rávnická osoba se dopustí správného deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že neplní povinnosti při zajištění řádného stavu používaných výrobních a pracovních prostředků a zařízení stanovené v zákonu o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v nařízení vlády, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí.*

[20] Stěžovatelka míní, že povinnosti vyplývající z ustanovení, která měla porušit dle napadaného rozhodnutí, konkrétně § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb. a § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb., nelze aplikovat na protiběžný buchar Bêché 35. Buchar je vyroben a technicky konstruován bez dodatečného inkorporovaného krytu,

který by byl součástí samotného zařízení (na tuto skutečnost ostatně reagovala v minulosti explicitně i legislativa, když např. příslušná norma ČSN 21 0716 obsahovala ustanovení, podle kterého tato norma neplatí pro provozované buchary dříve vyrobené). Uvedené je doloženo i tím, že výrobci bucharů k žádosti stěžovatelky o dodatečnou instalaci ochranného krytu podali negativní stanovisko.

[21] K argumentaci žalovaného, že šlo o velmi starý typ bucharu, technicky konstruovaný bez ochranného krytu, a že stěžovatelka měla věnovat maximální pozornost zajištění bezpečnosti práce při jeho provozování, stěžovatelka uvádí, že podle ní tato argumentace opomíjí zásadní fakta. V první řadě se jedná o celou řadu opatření prokazatelně přijatých a přijímaných stěžovatelkou k zajištění maximální ochrany svých zaměstnanců při provozu bucharu (viz např. opatření uvedená výše). Stěžovatelka rovněž provádí řádnou a pravidelnou technickou údržbu, revize bucharů včetně provádění pravidelných generálních oprav, kdy je stroj rozebrán na jednotlivé součástky a díly. Konečně podle dostupných informací ani konstrukčně nové typy bucharů užívaných stěžovatelkou nedisponují ochranným krytem.

[22] Úvahy žalovaného nad ukončením provozu bucharů z důvodu nemožnosti instalace ochranného krytu postrádají podle stěžovatelky jakýkoliv logický základ, neboť se jedná o klíčová zařízení, na kterých je postaven provoz celého podniku a s tím související i existenční zázemí přibližně dvou stovek zaměstnanců. Ukončení provozu bucharů by fakticky znamenalo zánik stěžovatelky a propuštění zaměstnanců.

[23] Podle stěžovatelky jsou závěry krajského soudu chybné stejně jako závěry žalovaného. Soud, přestože přijal argumentaci žalobce v tom, že není technicky možné zajistit ochranný štít zařízení, dospěl k závěru, že stav a stáří bucharu a doba, po kterou je používán, a extrémní podmínky, za nichž pracuje, představují okolnosti, které si žádaly vytvoření jiného zabezpečovacího opatření již před projednávaným úrazem. Podle stěžovatelky však teprve extrémní nepředvídatelná situace, ke které dne 23. 7. 2011 došlo, jí umožnila zjistit, jakou rychlostí by mohl uražený kolík vylétnout; k zabránění úrazu a dostatečné ochraně zdraví při práci v případě opakování skutkového děje při úrazu z roku 2008 by sloužila přijatá opatření dostatečně.

III. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[24] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je zcela nedůvodná a účelově podaná, přičemž poukázal na totožnost námitek kasačních s námitkami žalobními. Dle žalovaného se krajský soud vypořádal s námitkami dostatečně, srozumitelně a v souladu se zákonem. Žalovaný se plně ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu, které je dle něho řádně a přesvědčivě odůvodněno, obsahuje zřejmé úvahy, jimiž se soud řídil, přičemž tyto úvahy mají podklad ve zjištěném skutkovém stavu i v právním hodnocení správních orgánů.

[25] S ohledem na uvedené navrhl žalovaný zamítnout kasační stížnost jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

IV.1. Rozhodné skutkové okolnosti

[27] Stěžovatelka provozuje kovárnu s mj. protiběžným vzduchem ovládaným buharem typu Bêché 35 (se jmenovitou energií 35 metrtun), na němž provádí tzv. zápusťkové kování. Spočívá v tom, že tvářený kov ohřátý na kovací teplotu je úderem bucharu vtlačen do formy (zápusťky), pomocí níž je kovový polotovár vytvarován do požadovaného tvaru. Zápusťky používané stěžovatelem jsou dvojdílné, skládající se z horní a dolní zápusťky. K tomu, aby oba díly zápusťky na sebe úderem bucharu správně dosedly, slouží u stěžovatele vodící kolíky.

[28] V předmětném případě při zápusťkovém kování víka ojnice (kovové součástky o čisté hmotnosti 426 kg a hmotnosti polotovaru, z níž je vykována, něco nad 500 kg) byly použity dva vodící kolíky umístěné diagonálně v rozích zhruba čtvercové zápusťky a upevněné v horní zápusťce zalisováním v otvorech v této zápusťce. Kolíky měly dosednout do příslušných dvou vodících otvorů v dolní zápusťce. Kování probíhalo za kovací teploty 1 150 až 800 °C. Na jeden výkovek bylo potřeba asi 45 pracovních úderů bucharu, přičemž obvykle 8 úderů bylo třeba k tomu, aby se vodící kolíky v horní zápusťce dostaly do úrovně vodících otvorů v dolní zápusťce.

[29] Dne 23. 7. 2011 kolem 1:00 hod. (tj. při noční směně) došlo k tomu, že jeden z vodících kolíků se odlomil a jeho část o délce necelých 220 mm a průměru ca. 147 mm a váze kolem 25 kg odlétla od bucharu. Při kování buchar obsluhuje řidič bucharu, dva pomocníci a řidič manipulátoru. Manipulátor je, zjednodušeně řečeno, motorové vozítko určené k převážení polotovarů mezi karuselovou pecí, v níž probíhá ohřev polotovaru na kovací teplotu, hydraulickým lisem, kde je polotovár napěchován (hrubě vytvarován) na předepsaný rozměr pro vložení do předehřáté zápusťky upevněné na bucharu, a samotným buharem (zmiňovanou zápusťkou, do níž je manipulátorem vložen). Manipulátor je řízen řidičem sedícím na něm na sedátku. Manipulátor má ochranný kryt tvořený bezpečnostním sklem a před započítím kování odjede od bucharu zhruba na vzdálenost 5 metrů a postaví se v takovém směru, aby se ochranný kryt (sklo) nacházel na dráze mezi buharem a řidičem manipulátoru tak, aby mohl plnit svoji ochrannou funkci (být zábranou proti části materiálu či přístroje, která by při kování od bucharu odlétla). Kování je zaznamenáváno průmyslovou kamerou. Z jejích záběrů je patrné, že zhruba tři nebo čtyři údery bucharu před dokončením výkovku se jeden z vodících kolíků zápusťky od ní oddělil a odlétl směrem k manipulátoru. Prorazil ochranný kryt manipulátoru a zasáhl řidiče manipulátoru T. H. do horní části hrudníku, krku a dolní části hlavy. Úder pana H. vymrštil ze sedačky manipulátoru na zem za manipulátor. Krátce nato ostatní členové obsluhy bucharu zjistili, k čemu došlo, a byla zavolána lékařská záchranná služba. Pan H. na následky zranění zemřel.

[30] Kvůli výše popsanému smrtelnému pracovnímu úrazu provedl oblastní inspektorát práce ve dnech 25. 7., 26. 7., 31. 8., 7. 9. a 14. 9. 2011 na pracovišti stěžovatelky kontrolu. Doručením příkazu dne 3. 1. 2012 zahájil oblastní inspektorát práce se stěžovatelkou řízení o správním deliktu. Rozhodnutím oblastního inspektorátu práce bylo shledáno, že stěžovatelka se dopustila tří správních deliktů na úseku bezpečnosti práce a ochrany zdraví, a to dle § 30 odst. 1 písm. e), písm. o) a písm. r) zákona o inspekci práce. Proti zmíněnému rozhodnutí se stěžovatelka odvolala k žalovanému, který odvolání zamítl. Rozhodnutí o odvolání doručil nejprve tak, že je zaslal do datové schránky stěžovatelky jako dvě od sebe oddělené přílohy datové zprávy, z nichž jedna nebyla opatřena doložkou o konverzi dokumentu do elektronické formy. Žalovaný proto své rozhodnutí, tentokrát již bez této vady, doručil stěžovatelce ještě jednou dne 10. 10. 2012.

IV.2. K námitce nicotnosti rozhodnutí odvolacího správního orgánu

[31] Uvedená námitka není důvodná. Stěžovatelka pomíjí rozdíl mezi originálem rozhodnutí a jeho stejnopisem. Originál rozhodnutí žalovaného založený ve správním spise obsahuje všechny náležitosti stanovené zákonem a bez jakýchkoli pochyb nicotný není. To, že při prvním doručování byl stěžovatelce doručen stejnopis rozhodnutí v podobě, z níž nebylo bez pochyb zřejmé, zda jde vskutku o rozhodnutí žalovaného, je zásadní vada procedury doručování písemnosti. Pokud by nebyla napravena, mohla vést k tomu, že by se do sféry stěžovatelky nedostala informace (přesněji řečeno úplná a autentická informace) o tom, jak správní orgán rozhodl. Vada však byla žalovaným neprodleně napravena tím, že dne 10. 10. 2002 byl stěžovatelce doručen již bezvadný stejnopis rozhodnutí.

IV.3. K námitce nemožnosti seznámit se s podklady rozhodnutí správního orgánu prvního stupně

[32] Ani tato námitka není důvodná. Stěžovatelka pomíjí, že poučení o možnosti vyjadřovat se k důkazům a navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy, kterého se jí dostalo ve vyznění z 16. 1. 2012 o pokračování správního řízení, jí bylo poskytnuto v počátečních fázích vlastního standardního správního řízení poté, co podala odpor proti příkazu, jímž jí správní orgán uložil pokutu, opíraje se o podklady shromážděné zejména při předchozím provádění kontrol. Teprve poté, co stěžovatelka vyznění obdržela, se „rozběhlo“ standardní správní řízení, v němž byla prováděna řada dalších důkazů, zejména pak výslechů svědků, které stěžovatelka sama navrhla. Vedle toho byly za přítomnosti zástupce stěžovatelky, advokáta Mgr. Jana Lego, Ph.D., a vedoucí právního odboru stěžovatelky, JUDr. J. W., dne 31. 1. 2012 provedeny mimo ústní jednání listinné důkazy.

[33] Je pravda, že před samotným vydáním prvostupňového rozhodnutí nebyl stěžovatel poučen o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, na což má zásadně právo (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2014, č. j. 3 As 36/2014 - 33). Tuto možnost nicméně po celou dobu prvostupňového řízení měl a se všemi podklady se zcela reálně mohl seznámit. K tomu lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2010, č. j. 8 Afs 21/2009 - 243, č. 2073/2010 Sb. NSS, podle něhož není samo o sobě porušením § 36 odst. 3 správního řádu, pokud správní orgán souběžně s oznámením o zahájení správního řízení stanoví jednak lhůtu, ve které lze navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy, a rovněž následnou lhůtu, ve které se účastníci mohou vyjádřit k podkladům rozhodnutí; vždy je třeba zkoumat, zda poté, kdy účastník v souladu s poučením postupoval, byl správní spis následně doplňován, či nikoli, a zda tak účastník měl faktickou možnost se s úplným správním spisem seznámit. Z vyjádření a reakcí stěžovatele (např. z dotazů jednotlivým svědkům) je patrné, že se s podklady rozhodnutí seznámil a že s nimi také důkladně pracoval. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí není ani patrné, že by správní orgán prvního stupně jako podklad rozhodnutí vzal cokoli jiného než listiny, které byly provedeny jako důkaz, a výslechy svědků, jimž byl zástupce stěžovatelky přítomen a na nichž se aktivně podílel. V postupu prvostupňového správního orgánu tedy nelze shledat žádnou vadu, která by měla vliv na zákonnost jeho rozhodnutí. Žádná vada se pak neprojevila ani v řízení odvolacím.

[34] S krajským soudem lze souhlasit i v tom, že správní delikty stěžovatelky nebyly prekludovány. Podle § 36 odst. 2 zákona o inspekci práce, v rozhodném znění (nynější znění daného ustanovení je odlišné), platí, že *(o)dpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, uplynul-li 1 rok od zahájení řízení, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Z uvedeného ustanovení je zřejmé, že ode dne, kdy je řízení ve věci správního deliktu zahájeno, musí být toto*

pokračování

řízení pravomocně skončeno do jednoho roku. Se stěžovatelem především nelze souhlasit, ztotožňuje-li zahájení řízení se dnem provedení první z kontrol oblastním inspektorátem práce. Opomíjí totiž, že tyto kontroly byly kontrolní činností, již vykonával oblastní inspektorát práce zejména podle § 7 až 9 a § 40 až 45 zákona o inspekci práce za subsidiárního užití (tehdy ještě) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Výsledky kontrolních zjištění pak mohou, ale také nemusí být důvodem zahájení řízení ve věci některého ze správních deliktů podle zákona o inspekci práce či třeba i jiného zákona. Řízení ve věci správního deliktu je řízením samostatným, zahajovaným zákonem předepsaným způsobem. Ve věci stěžovatelky k němu došlo oznámením příkazu podle § 150 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 46 odst. 1 správního řádu, tedy dne 3. 1. 2012. Jestliže rozhodnutí žalovaného o odvolání bylo stěžovatelce doručeno 10. 10. 2012 a v tento den nabylo právní moci, bylo o správních deliktech jí přičítaných pravomocně rozhodnuto do jednoho roku od zahájení řízení. Ani v tomto ohledu tedy není stížní námitka důvodná.

IV.4. K námitce nespáchání deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce

[35] Podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce *(p)rávnická osoba se dopustí správního deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že nezajistí přijetí opatření potřebných k prevenci rizik, ačkoli k tomu má povinnost podle zvláštního právního předpisu.* Podle § 102 odst. 3 zákoníku práce, jenž je mimo jiné oním zvláštním předpisem ve smyslu shora citovaného ustanovení zákona o inspekci práce, *(z)aměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu.*

[36] Povinnost plynoucí pro stěžovatelku z § 102 odst. 3 zákoníku práce chráněná skutkovou podstatou správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce spočívá v tom, že stěžovatelka měla učinit všechna opatření, jež by vedla k eliminaci, anebo, pokud by to nebylo možné, k co možná největšímu omezení rizika vzniku mimo jiné pracovních úrazů při její výrobní činnosti. Je zřejmé, že uvedená povinnost nemůže být vnímána absolutně, neboť z povahy věci se při řadě činností nelze určitým rizikům vyhnout anebo by bylo možno se jim vyhnout jen za cenu zcela neúměrných nákladů či omezení dané činnosti. Po zaměstnavateli je tak třeba v tomto směru vyžadovat „jen“ vynaložení veškerého úsilí, které lze vzhledem k poměrům rozumně požadovat. Rozhodné pro posouzení, zda své povinnosti dostal, bude vždy zvážení konkrétní povahy rizik, jež danou činnost provádí, jejich možných následků, pravděpodobnosti, že nastanou, a dostupnosti a nákladnosti prostředků, jak je eliminovat či minimalizovat.

[37] Stěžovatelka se podle výroku č. 1 prvostupňového rozhodnutí měla dopustit toho, že nevyhledala a opomenula podstatné nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a podmínek, nevyhodnotila tato rizika vznikající při práci na protiběžných bucharech a nezajistila přijetí opatření potřebných k prevenci těchto rizik. V „Organizační normě“, kterou vydala, v části „Analýza rizik“ pod bodem 2. „Posouzení rizik jednotlivých prací a činností, které se ve společnosti provádějí“ v kolonce 9. „Tváření kovů za tepla – kování“ jako hlavní rizika uvedla: „vysoká teplota, odletující žhavé částice kovů, hluk, vibrace, manipulace s materiálem,

výpary maziv“. Neuvedla však jako jeden z důležitých zdrojů rizika odletující části poškozeného zařízení.

[38] Se stěžovatelkou lze zcela souhlasit v tom, že rizika odlétnutí ulomené části vodicího kolíku zápustky si byla vědoma a že činila nejrůznější kroky k snížení pravděpodobnosti, že tento nežádoucí stav nastane, a pro případ, že by přesto nastal, k omezení jeho možných nebezpečných následků. Činila tak zejména poté, co odlétnutý kolík zranil (avšak nikoli smrtelně) dne 2. 1. 2008 jejího zaměstnance pana T. O tom, že tak stěžovatelka činila, není pochyb; podrobnější rozbor jejich jednotlivých kroků je podán v části tohoto rozsudku věnující se stížným námitkám ohledně správních deliktů podle § 30 odst. 1 písm. o) a písm. r) zákona o inspekci práce a to, že uvedené kroky byly činěny, není mezi stěžovatelkou a žalovaným sporné; sporná je jejich účinnost.

[39] Jednání stěžovatelky, které mělo porušit § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce ve spojení s § 102 odst. 3 zákoníku práce, je skutkově popsáno jako výslovné neuvedení konkrétního významného rizika, jež vzniká při činnosti stěžovatelky, v jejím vnitřním předpisu („Organizační normě“) popisujícím rizika a činnosti, které se u stěžovatelky provádějí. Je nepochybné, že součástí povinností podle výše uvedených ustanovení je i to, že rizika, která u zaměstnavatele existují, mají být adekvátně popsána a analyzována v takových vnitřních dokumentech zaměstnavatele, které jsou obecně dostupné pro zaměstnance, a zejména pak pro ty z nich, jimž taková rizika nejvíce hrozí. Dále je třeba, aby jednotlivým rizikům byla v těchto dokumentech věnována adekvátní pozornost, tedy aby rizika největší a hrozící nejzávažnějšími důsledky byla popsána a vůči zaměstnancům komunikována důkladně a takovým způsobem, aby si zaměstnanci mohli být vědomi jejich existence a možných následků, které od nich hrozí. Stěžovatelka zejména poté, co začátkem roku 2008 došlo k úrazu pana T., riziku odlétajících vodicích kolíků zápustky věnovala velkou pozornost a v rovinně faktických opatření se toto riziko nepochybně poctivě snažila eliminovat.

[40] Faktická opatření se však nepromítla v příslušných vnitřních dokumentech stěžovatelky. Je třeba s ní souhlasit, že rozlišování mezi „odletujícími částmi poškozeného zařízení“ a „odletujícími žhavými částicemi kovů“ by mohlo být za určitých situací vnímáno jako ryze formalistické. V daném případě však svůj význam má. Nelze totiž pominout, že v kolonce 9. „Tváření kovů za tepla – kování“ mají být popsána konkrétní rizika přítomná na daném typu pracoviště, tedy mj. u bucharu typu Béché 35, který lze považovat – a sama stěžovatelka to tvrdí – za klíčovou součást hlavní činnosti stěžovatelky, na níž kování probíhá pravidelně a ve velkém rozsahu (dokonce ve směnném provozu). A právě na tomto pracovišti bylo riziko odletujících odlomených částí vodicích kolíků zápustky zjevně přítomno. Navíc častost výskytu odlamování kolíků byla významná, a to i po přijetí opatření po úrazu pana T., která ji dramaticky snížila. Míra závažnosti možných následků byla v očích stěžovatelky rovněž nikoli nevýznamná, jakkoli si zřejmě v té době nedokázala reálně představit fatální následek, k němuž posléze došlo u pana H.; zranění pana T. však nepochybně za závažný následek nutno považovat a ten byl stěžovatelce dobře znám.

[41] I metodika určení rizika práce použitá samotnou stěžovatelkou v „Organizační normě“, tedy riziko práce (r) určené jako součin koeficientu pravděpodobnosti vzniku úrazu (p , dosahuje hodnot 1-5; v předmětné věci lze odhadnout jeho hodnotu na 3) a koeficientu závažnosti důsledku rizika (d , dosahuje hodnot 1-5; v předmětné věci bylo lze odhadnout jeho hodnotu za tehdejších informací, které měla ze svých zkušeností stěžovatelka, na 3), kdy tedy $r = p \times d$, by vedla k zařazení rizika mezi přinejmenším středně významná ($r = 9$, tedy na dolní hranici nežádoucího rizika).

pokračování

[42] Pokud tedy stěžovatelka takto významné a zjevné riziko výslovně nezmínila a samostatně neklasifikovala v části „Organizační normy“ věnované tváření kovů za tepla – kování a uvedené riziko zařadila bez samostatné identifikace pod obecný pojem rizika spočívajícího v odletujících žhavých částicích kovů, nesplnila dostatečně svoji povinnost podle výše uvedených ustanovení zákona o inspekci práce a zákoníku práce. Nutno však poznamenat, že porušení uvedené povinnosti lze samo o sobě kvalifikovat jako méně závažné, jelikož nebylo následkem ignorace zmíněného rizika stěžovatelkou, nýbrž pouze toho, že faktická opatření, která stěžovatelka proti riziku spočívajícímu v odletujících odlomených částí vodicích kolíků zápustky podniku, nenašla dostatečně konkrétní a významný odraz v obsahu příslušných částí „Organizační normy“.

[43] Stížní námitka tedy není důvodná.

IV.5. Knámitce nespáchání deliktu podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce

[44] Dle ustanovení § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce *(p)rávnická osoba se dopustí správního deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že nepřijme opatření proti opakování pracovních úrazů. S tím související § 105 odst. 5 zákoníku práce stanoví, že (z)aměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.*

[45] Povinnost podle citovaných ustanovení spočívala v tom, že stěžovatelka měla přijmout opatření, která by vedla k tomu, aby pracovní úrazy toho typu, jež se v minulosti u stěžovatelky staly, se u ní nadále již neopakovaly. I zde, podobně jako v případě povinnosti podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce, je zřejmé, že uvedená povinnost nemůže být vnímána absolutně, neboť z povahy věci se při řadě činností nelze určitým rizikům zcela vyhnout a úplně a nadobro je vyloučit, leda za cenu zcela neúměrných nákladů či omezení dané činnosti. Po zaměstnavateli je tak třeba směru vyžadovat „jen“ vynaložení veškerého úsilí, které lze vzhledem k poměrům rozumně požadovat. Rozhodné pro posouzení, zda své povinnosti dostál, bude i zde zvážení konkrétní povahy rizik, jež danou činnost provází, jejich možných následků, pravděpodobnosti, že nastanou, a dostupnosti a nákladnosti prostředků, jak je eliminovat či minimalizovat.

[46] Stěžovatelčino deliktní jednání mělo podle výroku č. 2 prvostupňového správního rozhodnutí spočívat v tom, že nepřijala dostatečná opatření proti opakování pracovních úrazů, neboť po pracovním úrazu ev. č. 1/08 zaměstnance L. T. ze dne 2. 1. 2008 v přijatých opatřeních z větší části pouze prověřovala stávající stav zařízení a jí přijatá opatření nezabránila opakování podobného, avšak smrtelného úrazu z identických příčin.

[47] Při posouzení, zda byl uvedený závěr správních orgánů, aprobovaný i krajským soudem, správný, je třeba v první řadě podotknout, že povinnost podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o inspekci práce jakož i povinnost podle § 105 odst. 5 zákoníku práce jsou svou povahou blízké odpovědnosti za výsledek. Zjednodušeně řečeno je na zaměstnavateli, aby v konkrétních podmínkách svého provozu a činností, které jsou v něm vykonávány, našel takové úpravy pracovního prostředí, pracovních postupů metod, užití ochranných pomůcek, kontrolních mechanismů aj., aby úraz určitého typu, k němuž v minulosti došlo, se už pokud možno neopakoval nebo jeho pravděpodobnost byla co možná nejvíce snížena (srov. též § 102 odst. 3 a odst. 4 zákoníku práce). Je zřejmé, že prostředky a úsilí vynaložené na eliminaci či snížení pravděpodobnosti opakování úrazu mají být úměrné potenciálním následkům úrazu.

[48] V první řadě tedy zaměstnavatel musí při analýze úrazu, který se stal, důkladně prozkoumat jeho příčiny a usoudit, zda závažnost konkrétního následku, k němuž došlo, je spíše

typická, spíše menší než typická, anebo spíše větší než typická ve vztahu k fyzikálnímu či jinému procesu, jenž je příčinou úrazu. Z toho by měla vyplynout představa o tom, jaký nejzávažnější následek je rozumně předvídatelný pro případ, že by se úraz podobného typu (tj. založený na podobném fyzikálním či jiném procesu) opakoval. Představa o rozumně předvídatelném nejzávažnějším následku pak má být základem pro zkoumání a výběr opatření k eliminaci či minimalizaci pravděpodobnosti opakování úrazu.

[49] Je zřejmé, že po pracovním úrazu pana T. v roce 2008 si stěžovatelka uvedené otázky poctivě kladla a snažila se na ně podle svého tehdejšího nejlepšího vědomí a svědomí najít seriózní odpovědi. Bohužel však si tehdy nedokázala představit – mimo jiné i proto, že k fatálnímu následku až do úrazu pana H. nedošlo – , že vodičí kolík zápustky může být z bucharu vymrštěn i takovou silou, že prorazí i bezpečnostní sklo, které nainstalovala na manipulátor a o němž byla přesvědčena na základě minulých zkušeností, že by odlétnuvší kolík mělo zadržet. Stěžovatelčina představa o nejzávažnějším rozumně představitelném následku tedy nebyla přesná; nedokázala dostatečně presumovat souhru „nešťastných náhod“ spočívajících v tom, že vodičí kolík bude vymrštěn z bucharu velkou silou a současně odlétne takovým směrem, že zasáhne bezpečnostní sklo krytu manipulátoru tak, že je prorazí a i po proražení bude mít dostatečnou sílu k natolik rozsáhlé destrukci takových částí těla řidiče manipulátoru, že to povede k jeho smrti. Stručně řečeno, stěžovatelka byla nedostatečně imaginativní ohledně možných nejčernějších scénářů.

[50] Její opatření směřovala za prvé k tomu, aby se četnost odlomení vodičích kolíků zápustky snížila; to se jí nepochybně povedlo, a to dosti významným způsobem. Opatření k tomu učiněná, spočívající především v úpravě postupů při kování, není třeba v podrobnostech hodnotit, neboť o nich samotných není mezi stranami sporu. Samotná úprava postupů při kování však pravděpodobnost odlétnutí kolíků zcela nevyloučila, pouze výrazně snížila. Úplné vyloučení toho, že kolík odlétne do prostoru, kde může zasáhnout nějaké zaměstnance, považovala stěžovatelka za prakticky nedosažitelné, neboť shledala, že není reálně schopna si opatřit kryt bucharu, který by kolíky zachytil, jelikož jej žádný z výrobců bucharů nevyrobí.

[51] Dále její opatření směřovala k tomu, aby byl řidič manipulátoru ochráněn v případě, že by přesto k odlétnutí vodičího kolíku došlo. Opatření, která přijala, byla však příliš v zajetí jejích tehdejších, a jak se později ukázalo, nedostatečných představ o tom, jaké nejhorší možné následky může odlétnutý kolík způsobit. Stěžovatelčiny představy se v tomto smyslu nepochybně odvíjely od jejích minulých zkušeností, zejména pak od toho, jaký následek způsobil pracovní úraz, jež utrpěl pan T. v roce 2008. U něho došlo k tomu, že odlétnuvší kolík prorazil ochranné sklo manipulátoru (tehdy ještě ne bezpečnostní, nýbrž obyčejné) a pohmoždilo panu T. nohu. Stěžovatelka vycházela z toho, že v případě opakování podobného odlétnutí kolíku bude kinetická energie letícího kolíku nanejvýš plus minus obdobná té, kterou měl kolík, jenž zranil pana T. Proto použila opatření spočívající v zesílení přímé ochrany řidiče manipulátoru instalací bezpečnostního skla na kryt manipulátoru. Pokud by vskutku kinetická energie kolíku v případě pana H. byla stejná jako v případě pana T., zřejmě by bezpečnostní sklo svoji funkci splnilo a ke zranění pana H. by nedošlo, anebo by došlo, avšak jeho následky by nebyly fatální.

[52] Příslušným pracovníkům stěžovatelky lze stěžii vyčítat uvedený nedostatek představitosti ohledně nejčernějších možných scénářů, a tedy jim nelze klást za vinu (ve smyslu vědomé či nevědomé nedbalosti), že fatální shodu okolností, k níž došlo v případě pana H., nepředvídali. Na základě zkušeností, které – včetně případu pana T. – měli, se snažili eliminovat ta rizika, jaká si s ohledem na tyto zkušenosti dokázali představit. Nicméně, jak již řečeno, odpovědnost stěžovatelky podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce je svou povahou blízká odpovědnosti za výsledek; následek, k němuž došlo u pana H., byl představitelný, i když v souhrě

pokračování

všech nepříznivých okolností značně nepravděpodobný, a tedy bylo možno jej identifikovat jako možný a snažit se hledat prostředky k jeho eliminaci. Stěžovatelka je také nakonec (ve světle zkušenosti, kterou učinila v případě pana H.) nalezla, a sice v tom, že nyní při kování řidič manipulátoru a ani další osoby nejsou přítomny v zóně vymezené poblíž bucharu, kde by je mohl odlétnutý kolík zasáhnout. Je tedy zřejmé, že opatření, které by mělo pracovní úrazy toho typu, jež utrpěli pánové T. a H., eliminovat, objektivně existovalo, jen nebylo stěžovatelkou identifikováno a aplikováno. Proto, vzhledem k zásadně objektivní povaze odpovědnosti podle shora citovaného ustanovení, lze souhlasit se správními orgány i krajským soudem, že stěžovatelka se správního deliktu podle tohoto ustanovení dopustila.

[53] Stížní námitka tedy není důvodná.

IV.6. Knámitce nespáchání deliktu podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce

[54] Podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce *(p)rávnická osoba se dopustí správního deliktu na úseku bezpečnosti práce tím, že neplní povinnosti při zajištění řádného stavu používaných výrobních a pracovních prostředků a zařízení stanovené v zákonu o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v nařízení vlády, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí.*

[55] Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb. *(z)aměstnavatel je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a náradí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a náradí musí být vybaveny ochrannými zařízeními, která chrání život a zdraví zaměstnanců.*

[56] Podle § 3 odst. 1 písm. r) nařízení vlády č. 378/2001 Sb. *(m)inimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením jsou vybavení vhodným ochranným zařízením a zabezpečením před ohrožením života a poškozením zdraví tak, aby chránilo zaměstnance zejména 1. před padajícími, odlétajícími nebo vymrštěnými předměty uvolněnými ze zařízení, 2. před rizikem požáru nebo výbuchu s následným požárem nebo účinků výbušných směsí látek vyráběných, užívaných nebo skladovaných v zařízení, 3. před nebezpečím vzniklým vypouštěním nebo únikem plynných, kapalných nebo tuhých emisí, 4. před možným poškozením zdraví zaměstnance způsobeným zachycením nebo destrukcí pohybující se části zařízení.*

[57] Jednání stěžovatelky, jež mělo naplnit znaky správního deliktu podle citovaných ustanovení, mělo podle výroku č. 3 prvostupňového správního rozhodnutí spočívat v tom, že nespĺnila minimální požadavky na bezpečný provoz a používání strojního zařízení, a sice protiběžného bucharu č. 35, v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením, neboť je nevybavila vhodným ochranným zařízením a zabezpečením před ohrožením života a poškozením zdraví tak, aby chránilo zaměstnance před padajícími, odlétajícími nebo vymrštěnými předměty uvolněnými ze zařízení a před možným poškozením zdraví zaměstnance způsobeným zachycením nebo destrukcí pohybující se části zařízení.

[58] K tomu, že byla naplněna uvedená skutková podstata, lze v řadě ohledů odkázat na argumentaci uvedenou shora k naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 30 odst. 1 písm. o) zákona o inspekci práce.

[59] Stěžovatelka se nepochybně v nejlepším úmyslu snažila eliminovat riziko odlétajících částí vodicích kolíků zápusky bucharu tím, že na kryt manipulátoru po úrazu pana T. nainstalovala bezpečnostní sklo. Takovéto opatření by však pravděpodobně chránilo řidiče manipulátoru jen

v případě, že by kinetická energie vymrštěného kolíku byla srovnatelná s tou, jakou měl kolík v případě úrazu pana T. V případě úrazu pana H. měl však kolík zjevně vyšší kinetickou energii, takže prorazil i toto bezpečnostní sklo, a i poté byl schopen natolik destruovat tělo pana H., že to vedlo k jeho smrti. Je tedy zjevné, že přijaté opatření bylo objektivně neúčinné, jakkoli vycházelo z tehdejších zkušeností stěžovatelky o tom, jak silný náraz kolíku do krytu manipulátoru si lze představit.

[60] I odpovědnost podle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce se blíží odpovědnosti za výsledek. I v tomto případě se tedy stěžovatelka správního deliktu dopustila. Zákonem chráněný zájem nebyl patřičným způsobem ochráněn, i když objektivně bylo možné jeho ochrany docílit, zejména opatřením přijatým po úrazu pana H., a sice že nyní při kování řidič manipulátoru a ani další osoby již nejsou přítomny v zóně vymezené poblíž bucharu, kde by je mohl odlétnutý kolík zasáhnout.

[61] Kasační stížnost není tedy ani zde důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

[62] Nedůvodnou kasační stížnost Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl, a to bez jednání (§ 109 odst. 2 věty první s. ř. s.).

[63] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému, který v řízení úspěch měl a jemuž by proto náhrada nákladů řízení zásadně náležela, takové náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu